

Ústecký kraj

Analyticko-implementační plán

na podporu regionálně specifických aktivit v rámci

hospodářsky a sociálně ohrožených území

Ústeckého kraje

ORP Bílina

Krajský úřad Ústeckého kraje

Odbor regionálního rozvoje

11/2024

Finalizováno: 29.01.2025

SRR21+
Strategie regionálního rozvoje 2021+

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Obsah

Použité zkratky	3
Seznam tabulek a obrázků	4
1 Úvod.....	5
1.1 Důvod a cíl studie	5
1.2 Vazba na Strategii rozvoje ÚK.....	6
1.3 Metodika zpracování	7
1.4 Zapojení regionálních aktérů.....	8
2 Základní informace o území.....	10
2.1 Území a krajina	10
2.2 Obyvatelstvo a sídla	11
2.3 Srovnání v kontextu kraje	12
2.4 Pozice regionu z pohledu SRR 21+	13
3 Problémová analýza.....	14
3.1 Využití dokumenty	14
3.2 Problémové oblasti	14
3.3 Přehled a prioritizace problémů	14
4 Intervence k řešení problémů	22
4.1 Projekty na místní úrovni	22
4.2 Projekty s potenciálem pro spolupráci	28
4.3 Možná podpora ze strany Ústeckého kraje	29
4.4 Velké projekty	29
4.5 Systémové změny na národní úrovni.....	30
4.6. Bílá místa v dotační podpoře	30
5 Doporučení pro AP SRR a SRÚK	32
Přílohy.....	33

Tato studie byla zpracována Odborem regionálního rozvoje Krajského úřadu Ústeckého kraje ve spolupráci s Regionální rozvojovou agenturou Ústeckého kraje, a. s. v roce 2024. Studie je určena především pro potřeby Ústeckého kraje a Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Studie neprošla odbornou jazykovou korekturou.

Použité zkratky

CLLD	Community-led Local Development – Komunitně vedený místní rozvoj
ČSÚ	Český statistický úřad
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
HSOÚ	Hospodářsky a sociálně ohrožené / ohrožená území
MAS	Místní akční skupina
MK	Ministerstvo kultury ČR
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR
OP	Operační program
ORP	Obec s rozšířenou působností
OZE	Obnovitelné zdroje energie
RUD	Rozpočtové určení daní
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic s. p.
SO ORP/ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SRR 2014–2020	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020
SRR 21+	Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+
SRÚK	Strategie rozvoje Ústeckého kraje
SVS	Severočeská vodárenská společnost, a.s.
ÚK	Ústecký kraj
ZEVO	Zařízení pro energetické využití odpadu

Seznam tabulek a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1: Srovnání cílů dle SRR 21+ a SRÚK	6
Tabulka 2: Druhy pozemků dle výměry v ha	10
Tabulka 3: Základní demografické údaje	11
Tabulka 4: Základní charakteristika obcí v SO ORP Bílina.....	12
Tabulka 5: Porovnání vybraných ukazatelů s průměrem kraje.....	12
Tabulka 6: Hodnoty indikátorů HSOÚ	13

Seznam obrázků

Obrázek 1: ORP v Ústeckém kraji – hospodářsky a sociálně ohrožená území	5
Obrázek 2: Typologie území Ústeckého kraje dle SRÚK.....	7
Obrázek 3: Schéma postupu zpracování studií HSOÚ	9
Obrázek 4: Poloha SO ORP Bílina v kontextu regionu.....	10
Obrázek 5: Správní obvody obcí v ORP Bílina	11

1 Úvod

1.1 Důvod a cíl studie

Problematika tzv. hospodářsky a sociálně ohrožených území je zakotvena ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+, kde jsou jednou z pěti definovaných územních oblastí. Smyslem SRR 21+ je identifikovat regiony, které vyžadují územně specifický přístup, a popsat intervence, které by zde by měly být realizovány. Hospodářsky a sociálně ohrožená území jsou definována jako regiony se soustředěnou podporou státu.

Problémem HSOÚ jsou horší životní podmínky, méně rozvojových příležitostí a omezené možnosti podílet se na rozvoji a růstu České republiky.

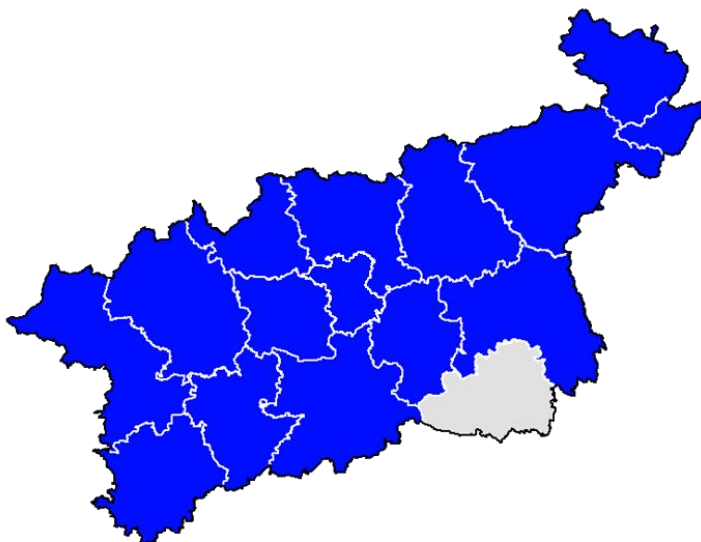
Ústecký kraj se proto rozhodl zpracovat analyticko-implemenční plány pro všechna hospodářsky a sociálně ohrožená území, resp. pro všechny SO ORP. Hlavní důvody vypracování studie jsou:

- HSOÚ jsou definována jako územní oblasti ve Strategii regionálního rozvoje ČR.
- Jsou uvažovány specifické nástroje podpory z národní úrovně pro HSOÚ.
- Územní rozsah studií (správní obvody obcí s rozšířenou působností) je účelný pro zmapování situace a potřeb území pro řízení regionálního rozvoje ze strany Ústeckého kraje.

Analyticko-implemenční plány pro HSOÚ mají následující cíle:

- Získat objektivní informace o situaci v jednotlivých HSOÚ.
- Získat informace o potřebách a vhodných projektech pro jednotlivá území.
- Zjistit potřebu systémových změn na národní úrovni, které mohou podpořit rozvoj HSOÚ.
- Aktivizovat místní aktéry, podpořit systematickou spolupráci v území.

Obrázek 1: ORP v Ústeckém kraji – hospodářsky a sociálně ohrožená území

Zdroj: ArcGIS ESRI, Ústecký kraj a ČÚZK, zpracování 2024

1.2 Vazba na Strategii rozvoje ÚK

Ve SRR 21+ je formulován Strategický cíl 5: Dobrá kvalita života v hospodářsky a sociálně ohrožených územích. Tento cíl se dále rozděluje na čtyři specifické oblasti, k nimž lze částečně nebo zcela přiřadit vybrané souhrnné cíle Ústeckého kraje definované ve Strategii rozvoje Ústeckého kraje.

Ve SRÚK nejsou žádné specifické cíle pro HSOÚ speciálně uvedeny. Ve SRÚK jsou vymezeny „krajem podporované regiony“ a periferní území, což vychází z použité odlišné typologie, která vznikla ještě dříve, než aktuální SRR 21+.

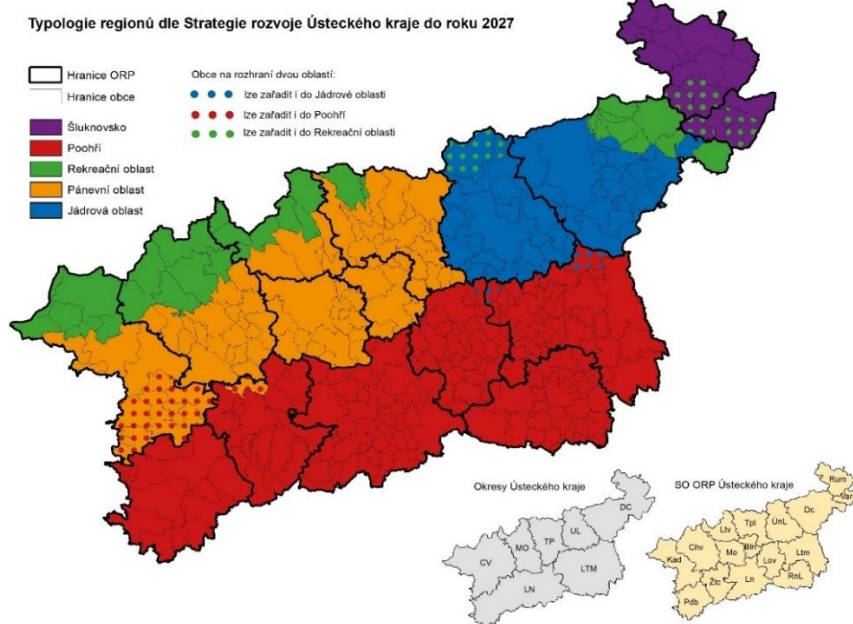
Tabulka 1: Srovnání cílů dle SRR 21+ a SRÚK

Strategický cíl 5: Dobrá kvalita života v hospodářsky a sociálně ohrožených územích	
Specifický cíl 5.1	Zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst
Typová opatření	<i>Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky</i>
	<i>Posilovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic</i>
	<i>Usilovat o příchod vnějších investic</i>
SRÚK: Cíl ÚK 3	Proměnit strukturu hospodářství, zrychlit hospodářský růst a zastavit zaostávání kraje
Specifický cíl 5.2	Zajistit dobrou dopravní dostupnost v rámci regionu a ve vazbě na aglomerace a metropole
Typová opatření	<i>Zajistit dobrou dopravní obslužnost</i>
SRÚK: Cíl ÚK 5	Zlepšit a modernizovat infrastrukturu, zvláště pak dopravní napojení
Specifický cíl 5.3	Zajistit efektivní prevenci sociálního vyloučení a energetické chudoby a podporovat komunitní život v obcích
Typová opatření	<i>Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami a předcházet jejich vzniku</i>
	<i>Rozvíjet komunitní život v obcích</i>
SRÚK: Cíl ÚK 1	Řešit problematiku sociálního vyloučení
SRÚK: Cíl ÚK 2	Sociálně stabilizovat území
Specifický cíl 5.4	Zajištění dostatečné občanské vybavenosti
Typová opatření	<i>Zajistit občanskou vybavenost</i>
	<i>Omezit předčasné odchody ze vzdělávání na základním a střední stupni vzdělávání a podporovat žáky, kteří ze vzdělávání předčasně odešli</i>

Zdroj: MMR ČR (2021) a KÚÚK (2018), upraveno vlastním zpracováním

Nejvíce postižené regiony v Ústeckém kraji jsou ORP Litvínov, ORP Most a ORP Bílina. Periferní regiony, které jsou hendikepovány delší dopravní vzdáleností do nejbližšího centra, jsou jihozápadní část ORP Podbořany, severozápadní část ORP Kadaň a jihozápadní část ORP Rumburk.

Obrázek 2: Typologie území Ústeckého kraje dle SRÚK

Zdroj: ArcGIS ESRI, Ústecký kraj a ČÚZK, zpracováno 2023

1.3 Metodika zpracování

Metodické pokyny pro zpracování této studie, včetně členění a sledování ukazatelů, byly definovány ze strany Ministerstva pro místní rozvoj a diskutovány prostřednictvím jednání sekretariátů Regionálních stálých konferencí. Postupem času a práce v jednotlivých SO ORP byly některé pasáže upraveny tak, aby lépe umožnily další práci s výstupy studií.

Studie byla zpracována ve třech krocích:

1) Analytická práce s daty / desk research

Spěr a třídění dat. Většina dat je dostupná z databáze Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“). Volba časové řady závisela na dostupnosti dat zvoleného indikátoru. Větší část indikátorů nebylo nutné složitě počítat, jelikož požadovaná data jsou veřejně dostupná.

2) Ověření poznatků v území a intenzivní diskuse s aktéry

Byla vytvořena pracovní skupina pro ORP Bílina, ve které figurovali zástupci Ústeckého kraje, Regionální rozvojové agentury Ústeckého kraje, měst a obcí v předmětném ORP, MAS Serviso, CzechInvestu a dalších aktivních participujících sdružení. Cílem skupiny bylo identifikovat, ověřit a prodiskutovat stávající situaci v ORP, prioritizovat potřeby a problémy, navrhnout možná řešení a identifikovat bariéry, které brání rozvoji území. Diskusní setkání se odehrávala přímo v území. Byla směřována ke konkrétnímu popisu aktivit, které přispějí k podpoře a rozvoji území.

3) Závěrečné zpracování výstupů

Hlavními výstupy studie jsou:

- Problémová analýza mapující hlavní problémy, bariéry a potřeby území;
- Návrh intervencí pro zlepšení situace v ORP;
- Doporučení pro vyšší úroveň (krajskou a národní), jaké aktivity realizovat pro zlepšení podmínek rozvoje ORP.

Sekundárním přínosem závěrečné fáze bylo rovněž zjištění, že tento typ studie se jeví jako velmi vhodný pro související strategické kroky kraje v oblasti regionálního rozvoje, zejména v aktualizacích strategických a koncepčních dokumentů, mapování absorpční kapacity v území, či při navazování kontaktů a jejich pevnějším udržování.

1.4 Zapojení regionálních aktérů

Pro účely zpracování implementační části studie byla zformována neformální pracovní skupina složená z aktérů ze zájmového území. Pracovní skupina byla ustavena na základě neformální diskuze a vzájemných doporučení zapojených organizací. V případě správního obvodu ORP Bílina tvořili pracovní skupinu zástupci z řad měst a obcí, jejich svazků a dalších participujících aktérů.

Členové pracovní skupiny se setkali třikrát. Úvodní informační schůzka proběhla online, následovala dvě prezenční pracovní-diskusní setkání v území.

Úvodní setkání proběhlo online dne 6. 6. 2024 společně pro ORP Žatec, Bílina a Roudnice n. L. Následující setkání byla již samostatná pro ORP Bílina:

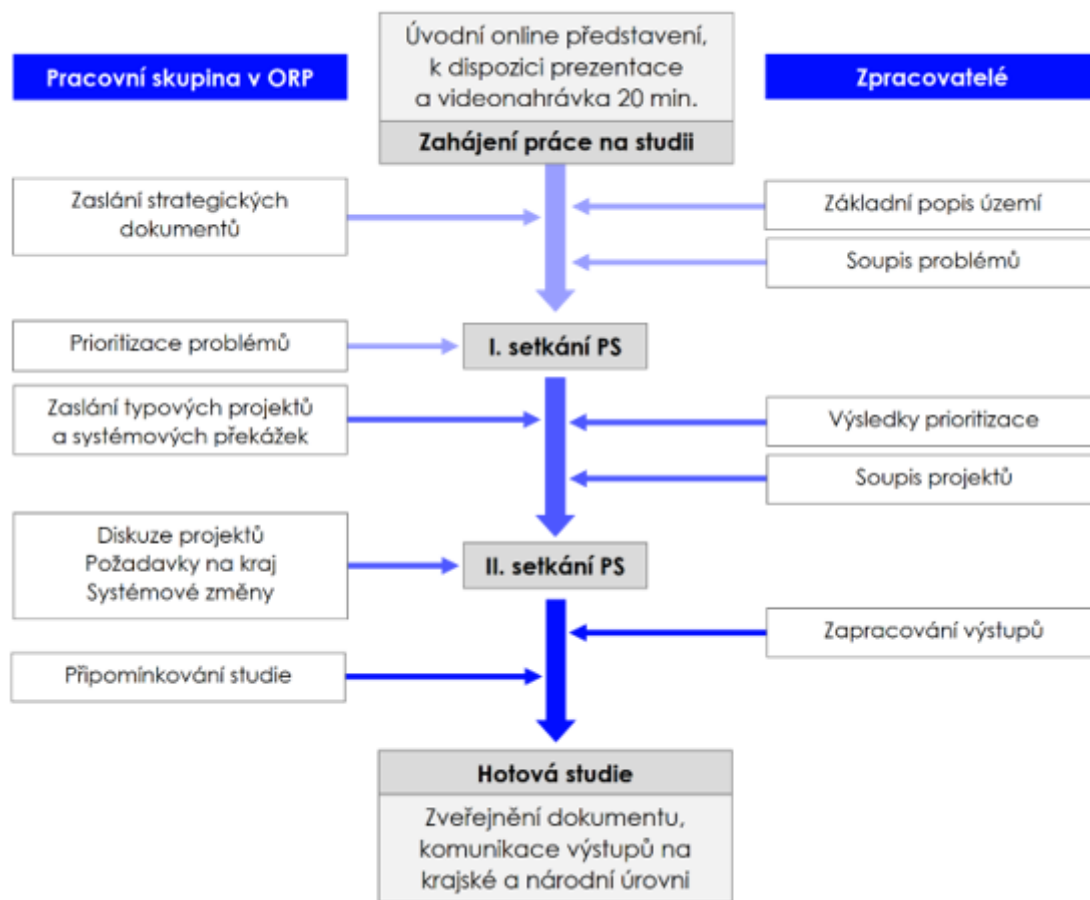
I. pracovní-diskusní setkání proběhlo dne 15. 8. 2024 v Bílině. Obsahem setkání bylo:

- Rekapitulace přehledu problémů, který byl zpracován na základě analýzy území a dle existujících strategických dokumentů měst a obcí.
- Prioritizace problémů jako podklad pro problémovou analýzu.

II. pracovní-diskusní setkání proběhlo dne 18. 9. 2024 v Bílině. Obsahem setkání bylo:

- Prezentace výsledků problémové analýzy.
- Návrh projektů pro zlepšení situace v území.
- Identifikace bariér rozvoje území ORP.

Obrázek 3: Schéma postupu zpracování studií HSOÚ

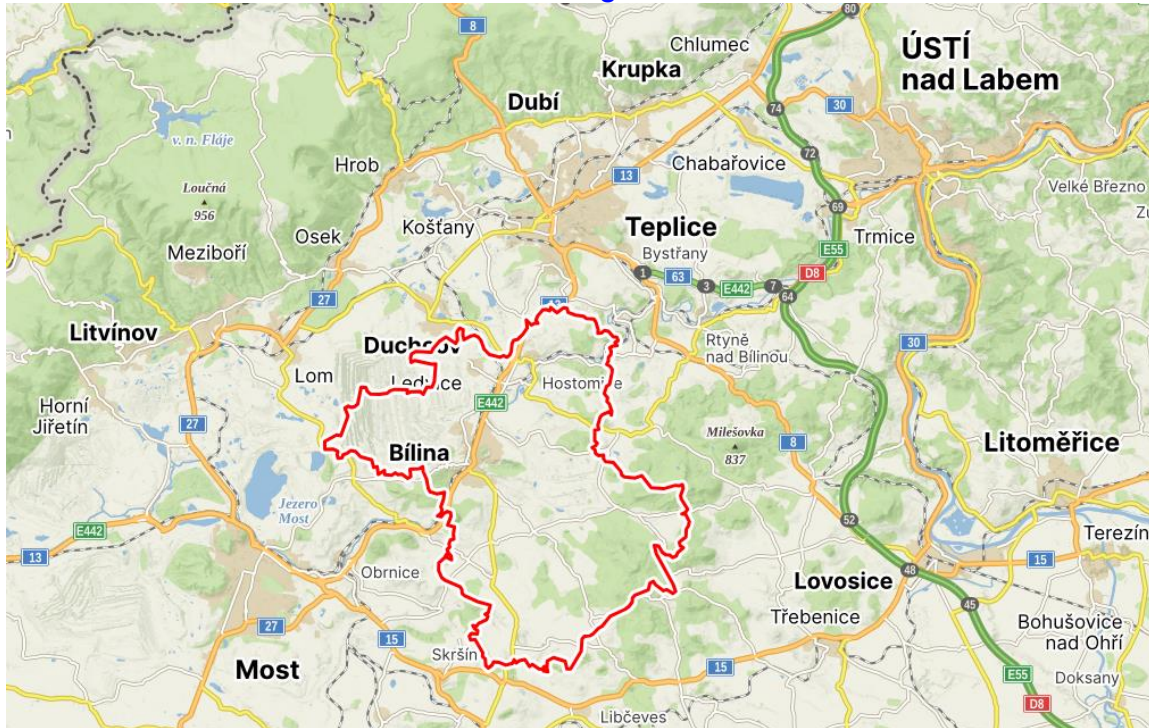

2 Základní informace o území

2.1 Území a krajina

Správní obvod obce s rozšířenou působností Bílina se nachází ve střední části Ústeckého kraje. Hraničí se správními obvody ORP Teplice, Litvínov, Most, Louny a Lovosice. Správní obvod má rozlohu 123,58 km². Zaujímá 2,3 % rozlohy Ústeckého kraje. Je druhým nejmenším SO ORP v kraji.

Obrázek 4: Poloha SO ORP Bílina v kontextu regionu

Zdroj: mapy.cz, zpracováno 2024

Z hlediska geomorfologie lze území rozdělit na dvě části. Větší část spadá do podkrušnohorské pánve, jedná se o zvlněnou rovinu s nadmořskou výškou 200-300 m n. m. Jihovýchodní část území zasahuje do Českého středohoří s výraznou výškovou členitostí (nejvyšší vrchol, Hradišfany, 752 m n. m.). V pánevní části území je krajina silně pozměněná lidskou činností – aktivní hnědouhelný lom Bílina, Radovesická výsypka, plochy sídel a průmyslové plochy (elektrárna Ledvice, areál sklárny AGC).

Podle Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje spadá území ORP Bílina do Rozvojové osy OS7. Ta je definována jako rozvojová osa republikového významu sahající od Ústí nad Labem po Cheb. Zároveň SO ORP Bílina patří do Specifické oblasti SOB5 Mostecko.

Zemědělská půda, lesní pozemky a zastavěné plochy v součtu pokrývají cca 2/3 území. Zbývající část je plocha dolů a výsypek. Na vnějších výsypkách už byla provedena rekultivace.

Tabulka 2: Druhy pozemků dle výměry v ha

Druh pozemků	2001	2006	2011	2016	2021	2023
Zemědělská půda	4 612	4 508	4 584	4 748	4 736	4 730
Lesní pozemky	2 602	2 635	2 799	2 958	3 050	3 155
Zastavěné plochy	206	203	200	197	200	202

Zdroj: ČSÚ (2024), Vlastní zpracování

2.2 Obyvatelstvo a sídla

SO ORP Bílina zaznamenává přirozený úbytek obyvatel. Ten je dorovnáván vyšším přistěhováním. Statistiky neposkytují podrobnější informace o struktuře nově příchozích obyvatel. Podle strategických dokumentů (Strategický plán rozvoje města Bílina, Komunitní plán sociálních služeb ORP Bílina) se imigrace často spojuje s nárůstem sociálně vyloučených osob.

Tabulka 3: Základní demografické údaje

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obyvatel	22 119	22 413	22 546	22 590	22 542
Přirozený přírůstek	-36	-11	-19	37	-30
Migrační přírůstek	365	305	152	7	-18
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet obyvatel	22 600	22 508	19 400	19 626	19 601
Přirozený přírůstek	-22	-30	-110	-71	-80
Migrační přírůstek	80	-62	-71	297	55

Zdroj: ČSÚ (2024), Vlastní zpracování. Pokles obyvatel v r. 2021 je dán tím, že zde byla použita reálná data ze Sčítání obyvatel a změnou metodiky ČSÚ.

Území SO ORP Bílina tvoří 8 obcí. Status města mají Bílina a Ledvice. Významná je koncentrace obyvatel do centra regionu – v sousedících obcích Bílina, Ledvice a Hostomice žije společně cca 85 % obyvatel z ORP.

Obrázek 5: Správní obvody obcí v ORP Bílina

Zdroj: ArcGIS ESRI, Ústecký kraj a ČÚZK, zpracování 2024

Hustota obcí je 6,5 obce na 100 km², což je v průměru Ústeckého kraje (který je 6,6).

Tabulka 4: Základní charakteristika obcí v SO ORP Bílina

Obec	Rozloha (km ²)	Počet obyv.	Koeficient osídlení	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	Změna počtu obyv. 2013/2023
Bílina	32,50	14 580	74,4 %	448,62	-15 %
Hostomice	3,00	1 229	6,3 %	409,67	-1 %
Hrobčice	42,58	1 112	5,7 %	26,12	4 %
Ledvice	4,97	536	2,7 %	107,85	-2 %
Lukov	9,63	133	0,7 %	13,81	-5 %
Měrunice	11,49	326	1,7 %	28,37	1 %
Ohníč	7,07	713	3,6 %	100,85	-7 %
Světec	12,34	972	5,0 %	78,77	-3 %
ORP celkem	123,58	19 601	100 %	158,61	11 %

Zdroj: ČSÚ (2024), Vlastní zpracování

Velká část SO ORP spadá do působnosti místní akční skupiny MAS SERVISO o.p.s.

2.3 Srovnání v kontextu kraje

Tabulka ukazuje porovnání vybraných ukazatelů ORP Bílina s průměrem Ústeckého kraje. Bílinsko je z hlediska těchto ukazatelů typickým pánevním regionem kraje. Zhoršené jsou především některé demografické a environmentální ukazatele.

Tabulka 5: Porovnání vybraných ukazatelů s průměrem kraje

Ukazatel	ORP Bílina	Ústecký kraj
Změna počtu obyvatel 2013/2022	-11,2 %	-1,72 %
Index stáří	125,1	128,5
Podíl obyvatel s VŠ vzděláním	6,03 %	8,61 %
Intenzita bytové výstavby	0,6	0,79
Index kriminality	164	173
Podíl obcí s indexem soc. vyloučení ≥ 12	25 %	10,45 %
Účast v obecních volbách	40,0 %	40,60 %
Podíl nezaměstnaných	5,69 %	5,66 %
Intenzita podnikatelské aktivity	192,59	108,70
Koeficient ekologické stability	0,73	1,03
Produkce směsného komunálního odpadu (kg/os.)	330	280
Podíl profilů vodních toků ve IV. a V. třídě znečištění	0 %	31 %
Podíl brownfields na rozloze	0,01 %	0,07 %

Zdroj: ČSÚ a další zdroje (2024), vlastní zpracování. Podrobněji viz Analytická příloha. Pokles počtu obyvatel je ovlivněn změnou metodiky ČSÚ – úprava údajů o počtu obyvatel při Sčítání lidu v r. 2021.

2.4 Pozice regionu z pohledu SRR 21+

Tato kapitola stručně zdůvodňuje, proč je správní obvod ORP Bílina řazen mezi hospodářsky a sociálně ohrožená území. Zařazení je provedeno na základě pětice ukazatelů – viz tabulka. Ukazatele jsou dány Strategii regionálního rozvoje ČR 21+. V době tvorby SRR 21+ došlo ke krátkodobému výkyvu u jednoho z indikátorů, a ORP Bílina tak nebylo původně zařazeno mezi HSOÚ. Na základě usnesení Vlády ČR ze dne 11.12.2024 č. 932 dle příslušné přílohy je po přepočtu indikátorů ORP Bílina řazeno mezi HSOÚ.

Tabulka 6: Hodnoty indikátorů HSOÚ

Ukazatel	Hodnota
Intenzita bytové výstavby	0,6
Hrubá míra celkového přírůstku obyvatel	-4,07 ‰
Index stáří	125,1
Podíl nezaměstnaných osob	5,69 %
Intenzita podnikatelské aktivity	192,59

Zdroj: ČSÚ, data za rok 2023

Intenzita bytové výstavby: Intenzita bytové výstavby (počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel) dosáhla hodnoty 0,6, což je hodnota velmi nízká. Průměrná hodnota pro ČR byla 3,29 a úspěšné rostoucí regiony mají hodnoty nad 3,5.

Hrubá míra celkového přírůstku obyvatel: Podle oficiálních dat ČSÚ se počet obyvatel SO ORP Bílina dlouhodobě snižuje. Udávaný počet obyvatel je však ovlivněn změnou metodiky v r. 2021 – použití reálných dat ze Sčítání obyvatel. Dle vlastní statistiky měst a obcí pokles obyvatel tak výrazný není.

Index stáří: Obyvatelstvo v SO ORP Bílina je v současné době o něco mladší, než je průměr pro Ústecký kraj (128,4) i pro ČR (127). Podíl seniorů v populaci se však zvyšuje.

Podíl nezaměstnaných osob: Podíl registrovaných nezaměstnaných ze všech obyvatel v práceschopném věku v regionu je 5,7 %, což odpovídá průměru kraje.

Intenzita podnikatelské aktivity: Podnikatelská aktivita je mírně pod průměrem kraje i ČR.

SO ORP Bílina je typickým pánevním regionem Ústeckého kraje. Značná část území je změněna lidskou činností – povrchové hnědouhelné lomy, výsypky. S tím souvisí zhoršený stav životního prostředí. Na vnějších výsypkách už byla dokončena rekultivace.

Problematické jsou některé ukazatele demografické. Region dlouhodobě přichází o obyvatele a je zde nižší vzdělanost a vyšší míra sociálního vyloučení a souvisejících rizikových jevů.

Podrobnější informace a data jsou zařazeny v příloze „Analytický profil“.

3 Problémová analýza

Problémová analýza slouží k vymezení hlavních problémů řešeného území a jejich vzájemných vztahů. Analýza vychází ze strategických dokumentů z území, následně přehled problémů projednala a prioritizovala pracovní skupina.

3.1 Využití dokumenty

Do analýzy byly zahrnuty následující dokumenty:

Strategické dokumenty měst a obcí:

- Strategický plán rozvoje města Bílina 2016
- Komunitní plán sociálních služeb ORP Bílina 2020-2022
- Strategie smart city města Bílina
- Program rozvoje obce Hrobčice 2016-2023
- Strategický plán rozvoje města Ledvice pro období 2024-2030
- Program rozvoje obce Měřunice na období 2019-2025
- Program rozvoje obce Ohníč na období 2023-2030
- Strategický plán rozvoje obce Světec

Strategické dokumenty dalších aktérů:

- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS SERVISO

Analýza měla tři kroky:

1. Shrnutí problémů do šesti hlavních problémových oblastí
2. V každé oblasti zpracování přehledu problémů
3. Prioritizace provedená formou hlasování pracovní skupiny

3.2 Problémové oblasti

Problémy a slabé stránky území lze sloučit do šesti hlavních problémových oblastí, které jsou společné pro celé území ORP, vnímají je všichni aktéři. Těmito oblastmi jsou:

- Infrastruktura, sítě a veřejné objekty
- Služby, bydlení, dopravní dostupnost
- Sociální a demografická situace, bezpečnost
- Ekonomika, zaměstnanost, cestovní ruch
- Krajina a území, životní prostředí, veřejný prostor
- Veřejná správa a občané

3.3 Přehled a prioritizace problémů

Studie se snaží zachytit společné problémy v ORP a jejich kontext. Do přehledu byly zařazeny problémy, které se objevily min. ve dvou strategických dokumentech, případně byly potvrzeny během analýzy území. Společné problémy byly rozděleny do výše uvedených oblastí a doplněny o vysvětlující a upřesňující popis. V rámci pracovní skupiny proběhla diskuze nad problémy a jejich další upřesnění.

Následně pracovní skupina hodnotila závažnost jednotlivých problémů. Hodnocení probíhalo bodovým systémem: čím více bodů, tím závažnější problém. V každé tematické oblasti mohli účastníci přidělit 0-5 bodů.

Výsledky jsou prezentovány v rozdělení dle problémových oblastí. Pro každou problémovou oblast je uveden přehled problémů a dále vizualizace; v ní velikost pole odpovídá velikosti problému. Do vizualizace jsou zahrnuty problémy, které získaly min. 4 body. Vizualizace jsou vzhledem k rozsahu zařazeny zvlášť jako Příloha 2.

Infrastruktura, sítě a veřejné objekty

Problém	Popis / vysvětlení / upřesnění	Počet bodů
Nedokončená silniční síť	Průtah silnice I/13 Bílinou. Nedokončená Kladrubská spojka. Chybí napojení Světce přes Radovesickou výsypku na silnici Bílina – Kostomlaty pod Milešovkou. Chybí propojení Ledvice-Duchcov.	19
Stav silničních komunikací	Nevyhovující stav silnic nižších tříd a místních a účelových komunikací.	5
Nedostatek parkovacích míst	Chybí parkovací místa: v obytných částech, při konání akcí.	4
Nedostatek cyklostezek	Chybí cyklostezky ve městech a obcích. Nedostatečné propojení obcí pro cyklodojíždku.	4
Nedostatek chodníků	Chybí chodníky (v obcích, mezi obcemi podél frekventovaných komunikací). Nebezpečná křížení chodců se silnicemi. Chybí dopravně-bezpečnostní prvky.	3
Chybějící kanalizace	V některých místních částech chybí kanalizace. Místy nezájem vlastníků objektů o připojení na kanalizaci / ČOV.	3
Nízká energetická efektivita	Malá energetická efektivita veřejných objektů, veřejného osvětlení. Chybí systém hospodaření s energiemi. Nepřipravenost moderních a úsporných energetických řešení a systémů (např. komunitní energetika).	2
Špatný stavebně-technický stav veřejných objektů	Zastaralost objektů, špatný technický stav, zanedbaný vzhled objektů občanské vybavenosti v majetku především menších obcí.	2
Nedostatečné pokrytí datovými sítěmi	V některých částech ORP nedostatečné pokrytí signálem mobilních operátorů a nedostupnost rychlého internetu.	2
Zdroje a sítě pitné vody	Technická a technologická zastaralost vodárenské infrastruktury. V některých obcích nutno řešit nové zdroje pitné vody.	0
Bariérovost	Nedostatečná bezbariérovost (chodníky, objekty).	0

Služby, bydlení, dopravní dostupnost

Problém	Popis / vysvětlení / upřesnění	Počet bodů
Nedostatek lékařů	Nedostatek lékařů – praktických, pro děti a dorost, specialistů. Platí pro celé ORP, ne jen pro menší obce.	20
Malý rozsah sociálních služeb	Nedostatečná dostupnost (kapacita) u některých sociálních služeb. Absence některých důležitých sociálních a návazných služeb. Absence terénních i pobytových služeb pro seniory. Malá kapacita služeb pro sociálně slabé obyvatelstvo.	15
Chybí střední vzdělávání	Absence navazujícího (i učňovského) vzdělání po ukončení základní školy v Bílině / v ORP (s výjimkou Podkrušnohorského gymnázia Most, pracoviště Bílina). ¹	4
Omezená nabídka kvalitního bydlení	Snížená kvalita bytového fondu, malá nabídka bytů ve vyšším standardu. Nedostatek pozemků připravených pro individuální výstavbu.	3
Absence služeb v obcích	Absence komerčních služeb a občanské vybavenosti v obcích (obchody apod.).	2
Malá informovanost o sociálních službách	Nízké povědomí obyvatel o nabídce a dostupnosti sociálních služeb.	1
Nedostatky ve volnočasové infrastruktuře	Zhoršený stav objektů pro kulturu, pro spolkový život, sportovišť. Nedostatečné vybavení.	1
Horší dopravní dostupnost	Nedostatečné dopravní spojení bus; v některých obcích chybí spoje zcela, nebo v určitých dnech (víkendy). Nevhodné trasování některých linek (nezajíždějí do přilehlých obcí).	1

¹ Město Bílina připravuje vlastní iniciativou vznik nového středního odborného učiliště (výuka od září 2026).

Sociální a demografická situace, bezpečnost

Problém	Popis / vysvětlení / upřesnění	Počet bodů
Kapacity a kompetence policie	Malá hlídková činnost Policie ČR v území. Činnost PČR musí suplovat Městská policie Bílina, ta ale nemá odpovídající pravomoci.	12
Nepříznivá sociální struktura	Zhoršená vzdělanostní a sociální struktura obyvatelstva. Vysoké zastoupení sociálně slabých obyvatel. Zhoršený zdravotní stav obyvatelstva, snížená kvalita života. Neúplné rodiny. Vysoká nezaměstnanost, nezaměstnatelnost. Podprůměrná finanční gramotnost.	10
Sociální vyloučení	Vysoký počet obyvatel sociálně vyloučených, případně ohrožených sociálním vyloučením. Vysoký počet lidí závislých na sociálních dávkách. Demotivující nastavení sociálního systému. Existence sociálně vyloučených lokalit, riziko vzniku dalších. Školní problémy a snížená vzdělávací úspěšnost dětí ze znevýhodněného prostředí. Zadluženost, exekuce. Absence / nízká kapacita služeb pro tuto cílovou skupinu.	10
Rizikové jevy	Zvýšený výskyt sociálně patologických jevů, přestupkové činnosti a kriminality. Často ve vazbě na sociální vyloučení. Celkově vyšší míra kriminality, a především přestupkového chování. Roste rizikové chování dětí a mládeže. Drogová problematika. Nízký pocit bezpečí obyvatel a nižší spokojenost obyvatel s životem ve městě.	7
Pokřivený trh s byty	Negativní faktory spojené s nízkou cenou nemovitostí: Nadbytečná nabídka levného bydlení láká nepřízpůsobivé a sociálně ohrožené skupiny obyvatel. Spekulace s byty, koncentrace problémových obyvatel (paradoxně často platících za bydlení přemrštěné ceny a tím upadajících do dluhové pasti). Malý obecní bytový fond na sídlištích – město nemá možnost regulovat ceny nájemného a skladbu nájemníků.	5
Nepříznivý demografický vývoj	Dlouhodobé snižování počtu obyvatel. Odchod obyvatel s vyšší kvalifikací, perspektivou, sociálně-ekonomickým statutem, mladých lidí. Stárnutí obyvatelstva. Nízká atraktivita území pro budování kariéry, osobního života a rozvoj podnikání. Fluktuace obyvatel, vnitřní migrace.	0

Ekonomika, zaměstnanost, cestovní ruch

Problém	Popis / vysvětlení / upřesnění	Počet bodů
Nedostatky v cestovním ruchu	Nevyužitý potenciál existující turistické atraktivity. Negativní image průmyslového a problémového regionu. Nižší nabídka a kvalita služeb (ubytování, stravování).	16
Horší úroveň pracovní síly	Historicky méně kvalifikovaná pracovní síla. Nižší vzdělanost pracovní síly. Malá ochota k rekvalifikacím. Dlouhodobá nezaměstnanost.	15
Nízká podnikatelská aktivita	Podprůměrný počet malých podniků a živnostníků. Malá ochota k zahájení podnikání.	7
Málo progresivní ekonomická struktura	Fixace na velké zaměstnavatele v oborech s menší přidanou hodnotou.	4

Krajina a území, životní prostředí, veřejný prostor

Problém	Popis / vysvětlení / upřesnění	Počet bodů
Narušená krajina	Narušená krajina a životní prostředí vlivem těžby. Zánik původní krajiny kvůli dolům a výsypkám. Snížená ekologická stabilita.	10
Nedostatky v odpadovém hospodářství	Velká produkce odpadu. Rezervy v systému separace odpadů (malý podíl vyříděného odpadu na sídlištích). Absence sběrných dvorů v menších obcích. Málo kontejnerů na tříděný odpad. Riziko vzniku černých skládek. Nízká uvědomělost obyvatel.	10
Znečištění ovzduší	Znečištění ovzduší s opakovanými překračováními emisních limitů; zároveň častý výskyt teplotních inverzí. Stacionární zdroje znečištění ovzduší (lomy) a mobilní zdroje znečištění (intenzivní silniční doprava), lokální vytápění.	6
Vysoká úroveň hluku	Hluková zátěž z intenzivní automobilové dopravy, z těžby a průmyslu. Chybějící protihlukové prvky.	5
Vzhled veřejného prostoru	Nevyužívané a chátrající objekty. Zhoršené prostředí sídlišť.	3
Povodňová rizika	Možné riziko bleskových povodní při přivalových deštích. Nevhodně (příliš široce) vymezené aktivní záplavové zóny na Bílině omezující rozvoj obcí.	1
Znečištění vodních toků a ploch	Snížená čistota vody v řece Bílině.	0

Veřejná správa a občané

Problém	Popis / vysvětlení / upřesnění	Počet bodů
Nedostatek prostředků	Nedostatečné rozpočty obcí v porovnání s náklady na provoz, údržbu, opravy a investice obecního majetku a při růstu cen.	22
Pasivita obyvatel	Nezájem o dění v obci, nezájem o komunitní život a o činnost spolků. Chybí společná identita obyvatel a identifikace s místem.	10
Chybějící odborná kapacita samospráv	Chybí odborné kapacity především menším obcím. Pro specifické technické agendy (např. příprava energetických projektů) nebo pro činnosti, které řeší méně často. Nevhodně řešená přenesená působnost.	8
Územní roztržitost obcí	Množství místních částí klade vyšší nároky na správu území a zvyšuje náklady.	8
Státní administrativa	Administrativní zátěž obcí, pomalost procesů státní správy.	3

Budoucí rizika

Pracovní skupina kromě současných problémů také diskutovala významná budoucí rizika, které ve střednědobém horizontu mohou ohrozit rozvoj ORP. Jako nejvýznamnější rizika byla identifikována:

Chybějící prostředky ve veřejných rozpočtech

Snížení daňových příjmů obcí. Snížení prostředků v národních dotačních programech. Omezení evropských fondů. Ve výsledku výpadek příjmů měst a obcí. Přitom vysoké náklady na provoz obecních objektů, na údržbu a výstavbu technické infrastruktury, na péči o bytový fond, na rozvojové projekty, na služby, na obecní policii atd. Kvůli tomu zhoršování stavu objektů, komunikací atd.

Nárůst sociálního vyloučení a rizikového chování

Zhoršování sociální struktury obyvatel a negativních jevů (nezaměstnanost, sociální vyloučení, sociální napětí, trestná činnost, přestupkové chování). Další přistěhování obyvatel se zhoršeným sociálně-ekonomickým statutem. Rozšiřování sociálně vyloučených lokalit. Polarizace společnosti. Obcím budou nadále chybět nástroje na efektivní boj se sociálním vyloučením.

Obecná demografická změna

Pokračující odliv mladších a vzdělanějších lidí. Stárnutí kvalifikované a ekonomicky aktivní populace (důsledkem mj. větší tlak na sociální služby pro seniory). Pokračující suburbanizace – vystěhování se za vyšší kvalitou bydlení. Odliv obyvatel z území.

Nedostatečné kapacity veřejných služeb

Další úbytek praktických lékařů a specialistů. Nedostatek pedagogických pracovníků a s tím související pokles kvality vzdělávání. Přetrvávání nedostatečné kapacity sociálních služeb – nerovnoměrné rozložení služeb v rámci okresu.

Nedokončený transformační proces

Nedostatečná dlouhodobá a systematická podpora procesu transformace – přechodu k post-uhelnému regionu ve sféře ekonomické, sociální i environmentální.

Problémová analýza identifikovala a popsala hlavní problémy v jednotlivých oblastech. Zároveň pracovní skupina provedla prioritizaci problémů.

Hlavními zjištěnými problémy v SO ORP Bílina jsou:

Oblast **Infrastruktura, sítě a veřejné objekty**: Nedokončená silniční síť jak nadregionální (průtah Bílinou na silnici I/13), tak místní – obnova propojení území po ukončení těžby.

Oblast **Služby, bydlení, dopravní dostupnost**: Nedostatečná kapacita zdravotních služeb (praktičtí lékaři, specializované ordinace) a sociálních služeb. Sociální služby jsou nerovnoměrně rozloženy v rámci okresu.

Oblast **Sociální a demografická situace, bezpečnost**: Problematická sociální struktura, vysoký podíl sociálního vyloučení a v porovnání s tím nízké kapacity Policie ČR a nedostatečné pravomoci městské / obecní policie.

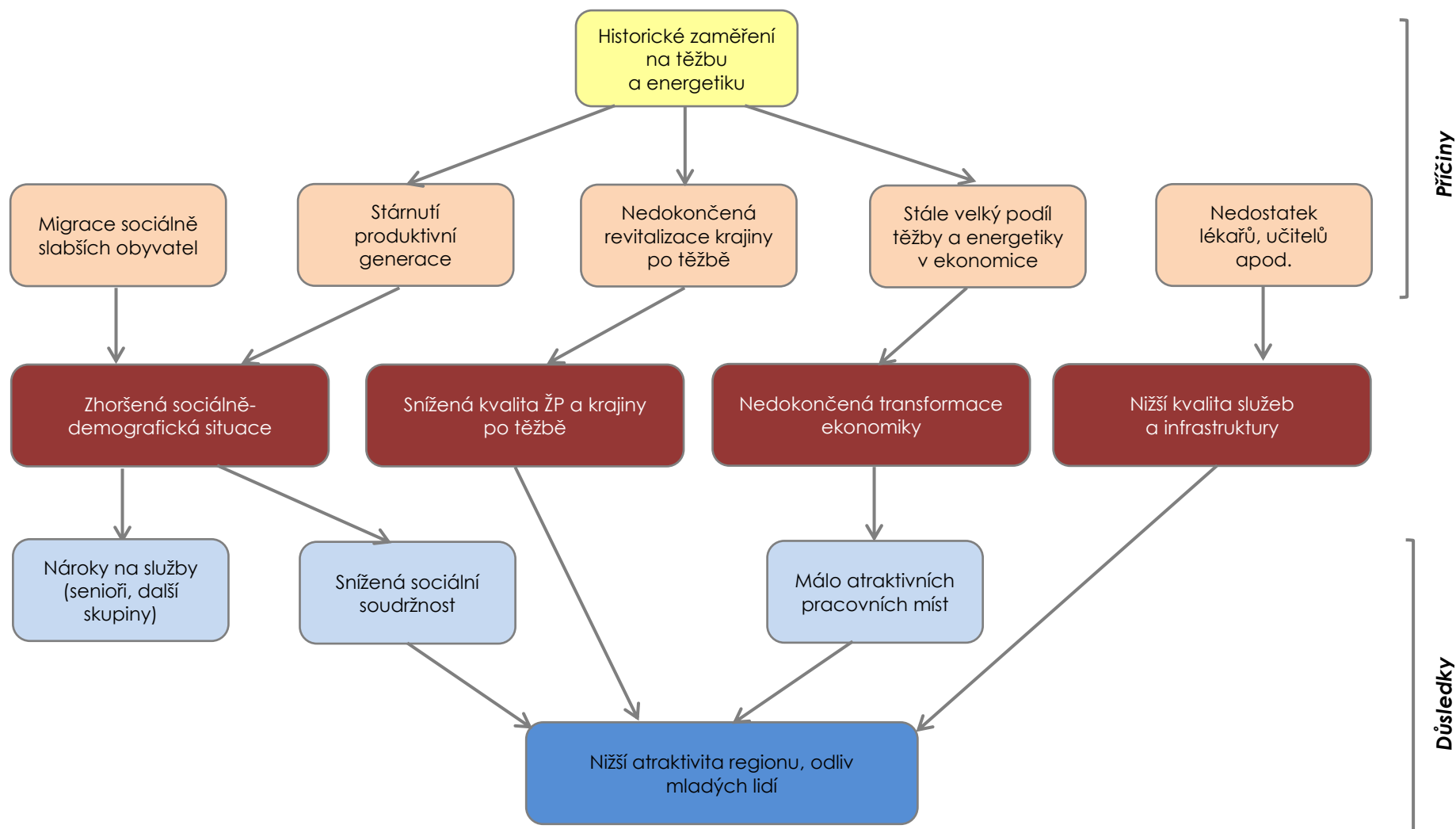
Oblast **Ekonomika, zaměstnanost, cestovní ruch**: Území nevyužívá svůj potenciál pro cestovní ruch, zároveň omezením pro rozvoj je málo kvalifikovaná pracovní síla.

Oblast **Krajina a území, životní prostředí, veřejný prostor**: Narušené životní prostředí vlivem těžby (krajina, ovzduší, hluk) a nedostatky v odpadovém hospodářství jsou hlavní problémy v této oblasti.

Oblast **Veřejná správa a občané**: Největším problémem je nedostatek prostředků v rozpočtech obcí v porovnání s agendou, kterou by obce měly zajišťovat. Obcím chybí také personální a odborná kapacita. Navíc je obtížné zapojit do spolupráce obyvatele.

Identifikovaná **významná budoucí rizika**: Další zhoršování dvou hlavních trendů – snížení obecních rozpočtů na straně jedné a nárůst sociálního vyloučení a rizikových sociálních jevů na straně druhé. Jedním z důsledků může být nedostatečná kapacita nástrojů a služeb pro řešení sociálních problémů. Proces transformace území je dlouhodobý a vyžaduje systematickou podporu shora.

Pro znázornění vzájemných vztahů a souvislostí problémů, jejich příčin a jejich důsledků je použit problémový strom.

Zdroj: Vlastní zpracování (2024)

4 Intervence k řešení problémů

Kapitola 3 shrnula, jakým problémům území ORP čelí, a popsala vzájemnou provázanost těchto problémů. Tato kapitola navrhuje možná řešení pro zlepšení situace.

Návrh intervencí proběhl ve dvou krocích:

1. Rešerše strategických dokumentů aktérů z území. Výběr opatření a jejich rozdělení do oblastí podle zjištění problémové analýzy.
2. Diskuse v pracovní skupině. Projednání opatření a zohlednění potřeb a priorit aktérů.

Bylo definováno několik úrovní intervencí pro zlepšení situace v SO ORP:

1. Projekty na místní úrovni. Aktivity a intervence, které plánují realizovat aktéři v území.
2. Projekty, kde je vhodná spolupráce více aktérů v území.
3. Možná podpora ze strany Ústeckého kraje.
4. Velké projekty realizované jinými aktéry s významným dopadem do území.
5. Systémové změny. Intervence na vyšší úrovni (nejčastěji na národní).

Při kombinaci všech pěti typů opatření nastane maximálně synergický efekt pro rozvoj území.

4.1 Projekty na místní úrovni

Projekty na místní úrovni jsou intervence, které mohou / chtějí realizovat aktéři v území. V této studii nejsou sepsány konkrétní jednotlivé projektové záměry desítek různých aktérů, ale **typové intervence** – základní modely. Tyto záměry se mohou měnit a upravovat na základě potřeb konkrétního nositele výsledného projektu. Dávají však dobrou představu o tom, jaké typy projektů aktéři v území chtějí realizovat.

Vzhledem k zaměření studie na veřejnou sféru jsou do přehledu zahrnuty především projekty, jejichž nositeli mohou být municipalita a jejich organizace.

Při diskuzích v pracovní skupině byly dále vytipovány intervence, u kterých je potenciál pro spolupráci více aktérů, a tedy i pro přípravu integrovaných projektů.

Typové intervence jsou zpracovány jako tabulkový přehled rozdělený dle problémových oblastí.

Oblast Infrastruktura, sítě a veřejné objekty

Typový projekt	Silniční komunikace
Obsah, aktivity	Opravy povrchů silničních komunikací (silnice nižších tříd, místní komunikace). Opravy a rekonstrukce doprovodných prvků (mosty, propustky).
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 5.2

Typový projekt	Regulace dopravy
Obsah, aktivity	Zklidňující prvky na komunikacích. Kontrola dodržování rychlosti, dopravní bezpečnost.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 5.2

Typový projekt	Parkování
Obsah, aktivita	Tvorba nových parkovacích míst pro rezidenty, také pro návštěvníky u významných cílů.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 5.2

Typový projekt	Cyklodoprava
Obsah, aktivita	Obnova povrchů cyklostezek a cyklotras. Budování nových cyklostezek a cyklotras, především propojení území pro denní dojíždku.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 5.2

Typový projekt	Pěší doprava
Obsah, aktivita	Opravy povrchů chodníků. Budování nových chodníků podél komunikací. Bezpečné přechody. Cestní síť mezi obcemi.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 5.2

Typový projekt	Veřejné objekty
Obsah, aktivita	Opravy, rekonstrukce, obnova veřejných objektů (budovy úřadů, škol, služeb, kulturní domy aj.) a také památek. Úspory energie (zateplování). Bezbariérový přístup. Případně výstavba nových objektů.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 5.4

Typový projekt	Energetické hospodářství
Obsah, aktivita	Realizace úspor energie. Instalace obnovitelných zdrojů energie. Komplexní energetické projekty. Energetický management. Komunitní energetika.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 3.5

Typový projekt	Kanalizace a ČOV
Obsah, aktivita	Opravy a rekonstrukce kanalizací a ČOV. Budování v nových lokalitách (mj. ve vazbě na plochy pro stavbu RD). Podpora decentralizovaných řešení.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 3.5

Typový projekt	Vodárenská infrastruktura
Obsah, aktivita	Obnova, rozšíření a zkapacitnění zdrojů pitné vody, vodovodů a souvisejících zařízení.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 3.5

Typový projekt	Datové sítě
Obsah, aktivity	Vysokorychlostní internet a mobilní sítě (5G) v území; využití pro senzorku a další smart řešení.
Nositel	Města a obce
Vazba na SRR	SC 3.5

Oblast Služby, bydlení, dopravní dostupnost

Typový projekt	Vzdělávání
Obsah, aktivity	Zlepšování vybavení škol (odborné učebny, pomůcky). Zázemí pro žáky i učitele. Venkovní učebny. Školní zahrady. Moderní vzdělávání vč. technického. Zájmové a celoživotní vzdělávání ve školách. Vytvoření středního odborného učiliště v Bílině. Rozšíření kapacit pro dětské skupiny.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 4.4

Typový projekt	Sociální služby
Obsah, aktivity	Zachování a rozvoj existující sítě pobytových, ambulantních i terénních sociálních služeb. Rozšíření kapacit pobytových sociálních služeb pro seniory. Prioritní cílové skupiny: senioři, děti a mládež, osoby v nouzi a sociálně vyloučení. Zajištění informovanosti o službách.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3, SC 4.5, SC 5.4

Typový projekt	Podpora bydlení
Obsah, aktivity	Obnova a rozšiřování obecního bytového fondu, dostupné bydlení. Podpora výstavby rodinných domů (vyčlenění a příprava pozemků). Snižování nekvalitní bytové kapacity v problémových lokalitách – výkup a demolice bytových domů v sociálně vyloučených lokalitách.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.4

Typový projekt	Volnočasová infrastruktura
Obsah, aktivity	Údržba, obnova a tvorba kulturní, sportovní a volnočasové infrastruktury. Např. kulturní zařízení, sportoviště (včetně prvků pro neorganizovaný sport), hřiště, spolkové a komunitní objekty. Využití revitalizovaných ploch.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3

Typový projekt	Volnočasové aktivity
Obsah, aktivity	Podpora činnosti kulturních a sportovních spolků a organizací, podpora místních sdružení, pořádání akcí.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3

Typový projekt	Veřejná doprava
Obsah, aktivity	Optimalizace počtu a návaznosti spojů. Optimalizace tras, nové spoje (propojení obcí i na větší města v sousedních ORP). Zajištění dopravy pro seniory. Bezpečnost v dopravě (ochrana před problémovým chováním).
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3

Typový projekt	Zdravotnické služby
Obsah, aktivity	Zachování stávajících zdravotních služeb. Podpora digitalizace ve zdravotnictví. Využití moderních technologií (telemedicína).
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3, SC 4.5, SC 5.4

Oblast Sociální a demografická situace, bezpečnost

Typový projekt	Prevence sociálního vyloučení
Obsah, aktivity	Sociálně aktivizační služby a terénní programy (především pro děti a mládež a rodiny z ohroženého prostředí): integrace, aktivizace, snižování zadluženosti atd. Využití / posílení obecního bytového fondu. Demolice bytového fondu využívaného pro „obchod s chudobou“.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.4

Typový projekt	Posílení bezpečnosti
Obsah, aktivity	Preventivní aktivity zaměřené na rizikové chování. Spolupráce PČR, MP, probační a mediační služba. Optimalizace a rozšíření MKDS. Posílení kapacit městské policie.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3

Typový projekt	Vybavení IZS
Obsah, aktivity	Kvalitní vybavení a zázemí pro jednotky SDH.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3

Typový projekt	Informační bezpečnost
Obsah, aktivity	Zabezpečení infrastruktury a sítí, bezpečnost dat.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3

Oblast Ekonomika, zaměstnanost, cestovní ruch

Typový projekt	Spolupráce s podnikateli
Obsah, aktivity	Komunikace a průběžná spolupráce s podnikateli. Zapojení místních firem do aktivit obce (podnikatelské příležitosti). Využití místních produktů a služeb místních firem. Podpora začínajících podnikatelů.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.1, SC 5.1

Typový projekt	Plochy pro podnikání
Obsah, aktivity	Nabídka ploch a nemovitostí pro podnikání. Komunikace s případnými investory.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.1, SC 5.1

Typový projekt	Cestovní ruch
Obsah, aktivity	Marketingové a propagační turistické produkty. Mj. s využitím moderních technologií.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.1

Oblast Životní prostředí, ekologie, krajina, veřejný prostor

Typový projekt	Veřejný prostor
Obsah, aktivity	Údržba a čistota veřejných prostranství (vč. odpadkových košů). Komplexní projekty přeměny veřejného prostoru (chodci, provoz, zeleň atd.). Řešení vazeb obcí na okolní území (příklad: propojení Bílina-Kyselka-Bořeň).
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.4

Typový projekt	Zeleň
Obsah, aktivity	Údržba a zlepšování stavu zeleně. Rozšiřování zeleně v intravilánu. Vybavení a technika k péči o zeleň. Pasportizace zeleně.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.4

Typový projekt	Odpadové hospodářství
Obsah, aktivity	Vytvoření, zkapacitnění, modernizace míst pro sběr, třídění a dalšího zpracování odpadů. Rekonstrukce a rozšiřování sběrných dvorů, sběrných míst, další infrastruktury. Lepší třídění odpadů vč. bioodpadů. Snižování množství odpadů (znovuvyužití). Zapojení veřejnosti, motivace. Nové technologie (senzorika). Likvidace černých skládek.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	-

Typový projekt	Využití vody
Obsah, aktivita	Záchyt a využívání dešťové vody. Využívání odpadní vody. Preference propustných ploch v zastavěných oblastech.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.4

Typový projekt	Voda v krajině
Obsah, aktivita	Zlepšování čistoty a stavu vodních ploch a vodních toků. Retence vody v krajině. Omezení splachu půdy.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.4

Typový projekt	Kvalita krajiny
Obsah, aktivita	Zlepšení environmentálních funkcí území. Ekologická stabilita. Příprava na klimatickou změnu. Prostupnost krajiny, zpřístupnění krajiny z obcí (Radovesická výsypka aj.). Protierozní opatření.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.4

Typový projekt	Čistota ovzduší
Obsah, aktivita	Snížování hluchnosti a prašnosti: monitoring, izolační zeleň, snížení znečištění z individuálního vytápění. Protihlukové prvky.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 3.4

Oblast fungování veřejné správy

Typový projekt	Digitalizace a elektronizace správy
Obsah, aktivita	Elektronizace a automatizace agendy. Digitalizace dokumentace a procesů. Rozvoj portálu občana. Integrace dat (aplikace města, karta občana). Smart technologie (využití dat pro řízení obce).
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 6.2, SC 6.3, SC 6.4, SC 6.5

Typový projekt	Kapacita samosprávy
Obsah, aktivita	Zvyšování odbornosti, průběžné vzdělávání pracovníků. Navýšení personální kapacity samospráv.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 6.2, SC 6.3, SC 6.4, SC 6.5

Typový projekt	Komunikace s občany
Obsah, aktivita	Rozvoj komunikačních nástrojů pro informování obyvatel (včetně webu, sociálních sítí).
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3

Typový projekt	Zapojení obyvatel
Obsah, aktivity	Pravidelné setkávání, dotazníky, získávání podnětů, participace. Posílení komunitního života, zapojení obyvatel do uchování místních zvyků, tradic, akcí.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 5.3

Typový projekt	Spolupráce v území
Obsah, aktivity	Pokračování a rozvoj spolupráce v rámci MAS a dalších sítí i neformální spolupráce.
Nositel	Města, obce
Vazba na SRR	SC 6.2

4.2 Projekty s potenciálem pro spolupráci

V rámci diskuse o vhodných aktivitách na místní úrovni identifikovali aktéři několik typových projektů, které je vhodné realizovat ve spolupráci více aktérů v území. Buď proto, že rozsah problému přesahuje působnost jednotlivých aktérů, nebo proto, že koordinovaný přístup může přinést lepší výsledky než izolovaná řešení.

Nutnou podmínkou pro přípravu a realizaci takových projektů je fungující spolupráce v území. Proto je účelné podporovat spolupráci regionálních aktérů.

Jako projekty nebo tematické okruhy, kde je příprava společných intervencí obzvlášť žádoucí, byly v ORP Bílina identifikovány následující.

Typový projekt	Propojení obcí
Obsah, aktivity	Obnova zanikajících polních cest. Přeměna na pěší trasy, cyklotrasy v kombinaci s remízky / alejemi apod. Návaznost cyklotras na páteřní cyklostezky kraje.

Typový projekt	Městská policie
Obsah, aktivity	Spolupráce města Bílina s obcemi – činnost MP Bílina v obcích na základě veřejnoprávní smlouvy. Související agenda (správní úřad).

Typový projekt	Životní prostředí
Obsah, aktivity	Společné projekty na udržitelnost krajiny a životního prostředí (voda a zeleň v krajině).

Typový projekt	Revitalizace Radovesické výsypky
Obsah, aktivity	Spolupráce a příprava projektů pro revitalizaci a resocializaci Radovesické výsypky (rozkládá se na katastrech pěti obcí).

4.3 Možná podpora ze strany Ústeckého kraje

Další úroveň intervencí, která může přispět ke zlepšení situace v území, je podpora ze strany Ústeckého kraje. Aktéři z SO ORP Bílina uvedli tato konkrétní opatření a aktivity.

Veřejná doprava. Průběžná úprava linek, tras a spojů na základě podnětů od obcí, především s cílem zajištění dopravy i v menších obcích / v částech obcí. Podpora mikroregionálních spojů.

Sociální služby. Otevření sítě sociálních služeb pro registraci nových služeb v oblastech s doloženým nedostatečným pokrytím sociálními službami. Řešit dostupnost sociálních služeb v měřítku ORP, ne okresu.

Koordinace větších projektů a iniciativ. Koordinační a participační role při přípravě projektů nebo rozsáhlejších iniciativ, které zahrnují více obcí. Příklad na Bílinsku: revitalizace Radovesické výsypky.

Odpadové hospodářství. Koordinace budoucí podoby odpadového hospodářství po ukončení skládkování. Iniciovat vytvoření centrální třídíčky odpadů pro větší území.

Koordinace významných investic. Společné plánování a následná kontrola zvýšené automobilové dopravy (nákladní doprava) při realizaci velkých komerčních investic (průmyslové podniky, skladové areály apod.).

V rámci **přípravy na programové období 2028+** by se Ústecký kraj měl po obsahové stránce zasadit o maximální podporu pro oblast školství a vzdělávání. Systémovými prioritami by mělo být:

- Zjednodušení administrativy. Jednodušší administrace v přípravě, realizaci i udržitelnosti projektů.
- Zohlednit potřeby území. Přiblížit dotační podporu reálným potřebám v území. Namísto nastavení podmínek a podporovaných aktivit shora více respektovat specifika jednotlivých regionů.

4.4 Velké projekty

Označení „velké projekty“ mají takové intervence, jejichž realizace přesahuje možnosti aktérů v SO ORP. Například z důvodů majetkových (vlastnické poměry), kvůli velké finanční náročnosti nebo z důvodů administrativních (musí je realizovat aktér mimo region, např. správce sítí). Přitom jsou to projekty důležité pro rozvoj území. Může se jednat o projekty jak investiční, tak neinvestiční.

Jako velké projekty významné pro ORP Bílina byly identifikovány následující projekty.

Projekt	Zkapacitnění silnice I/13
Obsah, aktivita	Vybudování průtahu silnice I/13 přes Bílinu (tunelová varianta). Vybudování Kladrubské spojky.
Nositel	Ředitelství silnic a dálnic ČR

Projekt	Silniční propojení obcí
Obsah, aktivita	Vybudování silničního propojení obcí v místech, kde původní komunikace zanikly v důsledku těžby uhlí (Světce-Bílina, Ledvice-Duchcov).
Nositel	Ústecký kraj

4.5 Systémové změny na národní úrovni

Systémové změny nemají charakter projektů. Jedná se o bariéry v legislativě, administrativních procesech apod. na národní úrovni, které by podle výsledků analýzy a podle názoru aktérů přispěly ke zlepšení situace v řešeném území. Jedná se o změny nefinančního charakteru, tzn. ne o prosté zvýšení přísunu externích finančních zdrojů (dotací) do území.

Jako systémové změny vhodné pro území ORP Bílina byly identifikovány:

Reálná podpora transformace. Vyšší podpora a komplexní řešení procesu transformace s dlouhodobou vizí. Na ORP Bílina výrazně dopadne ukončení těžby uhlí. Podpora legislativní, finanční, morální.

Legislativa k omezení SVL. Chybějící legislativa k omezení obchodu s chudobou. Nízká vymahatelnost práva u sociálně nepřízpůsobivých občanů.

Kapacity sociálních a zdravotních služeb. Zajištění dostatečné kapacity zdravotnických a sociálních služeb ze strany státu a jejich dostatečná finanční podpora.

Legislativa „společenské odpovědnosti“. Legislativní uchopení principu „společenské odpovědnosti“ v širším pohledu. Například:

- Společenská odpovědnost vybraných profesí – lékaři, učitelé atd. Povinnost pracovat po danou dobu ve své profesi v České republice pro osoby, které zdarma získaly dané vysokoškolské vzdělání.
- Společenská odpovědnost rodičů v SVL: Navázat dávky a podpory na to, aby děti získaly kvalifikaci (minimálně vyučení). Legislativně ukotvit odpovědnost rodin pobírajících dávky za dosažení vzdělání dětí.
- Společenská odpovědnost osob na dávkách: Povinnost veřejně prospěšných apod. prací pro osoby dlouhodobě pobírající podporu.

Kompetence městské policie. Možnost zvýšení kompetencí městské policie; zejména v území, kde je kapacitně nedostatečná činnost Policie ČR. Finanční podpora městské policie v regionech, kde by zajišťovala činnost v území i za PČR.

Zvýšení odborných kapacit samospráv. Podpora menších obcí při zajišťování personálních a odborných kapacit na moderní trendy (komunitní energetika aj.) a méně časté agendy (stavební řízení). Některé z možných nástrojů: létající úředník, zaškolení nově zvolených starostů.

Posílení Policie ČR. Zvýšení kapacit Policie ČR v území.

4.6. Bílá místa v dotační podpoře

Jako „bílá místa“ v dotační podpoře se označují oblasti nebo projekty, které je třeba podpořit externími finančními zdroji (dotacemi), ale zároveň vhodné dotační programy buď nejsou vůbec k dispozici, nebo je nízké jejich čerpání kvůli jejich nevhodnému nastavení (omezující podmínky pro žadatele apod.).

Po obsahové stránce jsou dle názoru aktérů nedostatečně pokryty tyto oblasti:

Veřejná prostranství a památky. Chybí dotace na revitalizaci veřejných prostranství. Velmi nízká míra dotace na kulturní památky a objekty památkově chráněné nebo v městských památkových zónách a rezervacích.

Parkování. Chybí dotace na zefektivnění dopravy v klidu, zejména na sídlišťích a v hustě obydlených či dopravně využívaných oblastech.

Školy. Kmenové třídy ve školách, družiny, kabinety, venkovní prostory, personální potřeby škol.

Kanalizace. Veřejná kanalizace v obcích a částech obce, kde SČVaK nesouhlasí nebo neplánuje.

Zdravotní služby. Chybí dotační podpora na zajištění chybějících zdravotních služeb.

Sociální služby. Zajištění chybějících sociálních služeb. Vzhledem k uzavření krajské sítě v ÚK není možné čerpat dotace na výstavbu chybějících pobytových zařízení zejména pro seniory.

Střední vzdělávání. Chybí dotace na podporu středního vzdělávání zejména v oblastech se SVL, kde chybí relevantní stupeň vzdělávání (střední odborná učiliště).

Byty v SVL. Odkup bytového fondu, často velmi zdevastovaného, od obchodníků s chudobou za tržní ceny.

Veřejná volnočasová infrastruktura. Nízká podpora na opravy a investice do sportovišť a kulturních zařízení.

Intervence pro řešení problémů a potřeb území lze rozdělit do několika úrovní:

(1) Typové projekty, které mohou realizovat aktéři přímo z území. Byly vytipovány možné intervence ve všech šesti problémových oblastech. Opatření mají charakter jak investiční (komunikace, objekty, sítě), tak neinvestiční (vzdělávání, sociální služby, řešení sociálního vyloučení).

(2) Prostor pro spolupráci vidí aktéři především při společném využívání krajiny – propojování obcí, revitalizace Radovesické výsypky.

(3) Ústecký kraj by mohl koordinovat velké projekty přesahující hranice obcí (Radovesická výsypka, velké investiční projekty), dále rozvíjet veřejnou dopravu a pomoci území s transformací odpadového hospodářství (systém nakládání s odpady, centrální třídilka odpadů). Limitující je uzavření sítě sociálních služeb, kdy kapacity se koncentrují v ORP Teplice a chybí v ORP Bílina.

(4) Velké investiční projekty se zaměřují především na dopravní infrastrukturu. Je třeba dobudovat klíčové dopravní stavby na silnici I/13 (tunelový průtah Bílinou, Kladrubská spojka) a obnovit propojení obcí zaniklá kvůli těžbě.

(5) V oblasti systémových změn požaduje ORP Bílina účinnější nástroje pro řešení a prevenci sociálního vyloučení. Zároveň aktéři v území zdůrazňují potřebu dlouhodobé a systematické podpory procesu transformace – přechodu od těžby uhlí.

5 Doporučení pro AP SRR a SRÚK

Analyticko-implemenční plán přináší doporučení pro vyšší úrovně samosprávy (Ústecký kraj) a státní správy (ČR). Popisuje, jaká opatření jsou z těchto úrovní vhodná a potřebná pro zlepšení situace v ORP. Tato kapitola shrnuje uvedená doporučení a požadavky. Potřeby z území by bylo vhodné reflektovat v hlavních strategických dokumentech na národní úrovni (Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR) a na krajské úrovni (Strategie rozvoje Ústeckého kraje).

Doporučení lze dle důležitosti seřadit takto:

1. Systémové změny na národní úrovni
2. Realizace velkých projektů
3. Intervence z úrovně kraje
4. Podpora spolupráce v území

Systémové změny na národní úrovni

Jedná se především o legislativní a administrativní úpravy, jejichž cílem je především možnost účinně řešit sociální vyloučení – jak úpravou národních politik, tak legislativním posílením pravomocí obcí. Více viz kap. 4.5.

Realizace velkých projektů

Chybí dopravní stavby na silnici I/13 – průtah Bílinou (tunelová varianta) a Kladrubská spojka. Dále je třeba obnovit propojení obcí v území, kde byly původní komunikace přerušeny kvůli těžbě. Podrobněji viz kap. 4.4.

Intervence z úrovně kraje

Kraj by měl působit jako mediátor a koordinátor projektů přesahujících hranice a kapacity obcí. Zároveň je třeba posílit kapacity sociálních služeb v ORP Bílina (včetně částečného otevření sítě sociálních služeb). Podrobněji viz kap. 4.3.

Spolupráce v území

Některé projekty je účelné připravovat a realizovat ve spolupráci více aktérů v území (viz kap. 4.2). Je vhodné metodicky podporovat a koordinovat systematickou spolupráci v území.

Přílohy

Příloha 1: Analytický profil

Příloha 2: Vizualizace výsledků problémové analýzy

Příloha 3: Nadregionální kontext

Příloha 4: FactSheet

Přílohy jsou zařazeny jako samostatné soubory.